

UNI WERSYTET OPOLSKI

Wydział Teologiczny
ul. Drzymały 1 a, 45-342 Opole
tel. +48 77 442 37 67
e-mail: dziekanatwt@uni.opole.pl
www.wt.uni.opole.pl

Sprawozdanie z realizacji założeń systemu oceny jakości kształcenia w roku akademickim 2015/2016 na Wydziale Teologicznym

Ankietyzacja studentów

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Ankietyzacją objęto wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Teologicznego prowadzących zajęcia w roku akademickim 2015/2016. W prowadzeniu ankietyzacji zastosowano przepisy Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia (SDJK -O-U8). Wypełnione ankiety, zgodnie z regulaminem, dostarczono do Zakładu Analizy Ankiety Ewaluacyjnych, istniejącego w strukturze Centrum Edukacji Ustawicznej Uniwersytetu Opolskiego. Wyniki badań przeprowadzonych w obu semestrach roku akademickiego 2015/2016 nie są jeszcze znane.

Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia otrzymała i zapoznała się natomiast z ogólnymi wynikami badań za rok akademicki 2014/2015. Komisja nie miała wglądu do indywidualnych ocen pracowników, które znajdują się w posiadaniu Dziekana Wydziału. W gestii Dziekana leży decyzja o zapoznaniu każdego z pracowników z jego indywidualnymi ocenami.

Średnia studencka ocena pracowników we wspomnianym roku w odniesieniu do poszczególnych grup pracowników kształtowała się następująco: asystent - 4,09; adiunkt - 4,30; pracownik samodzielny - 4,05. W porównaniu z okresem dwóch poprzednich lat, ocena ta była na zbliżonym, choć minimalnie niższym poziomie. W relacji do roku 2013/2014 nieco gorzej wypadła ocena asystentów (wcześniejsza ocena: 4,40) oraz pracowników samodzielnych (wcześniejsza ocena: 4,20). W skali ogólnouczelnianej, uwzględniającej ogólną średnią studencką ocenę pracowników, Wydział Teologiczny uzyskał ocenę 4,15, co pośród 9 uczelnianych jednostek poddanych ocenie, uplasowało go na IV miejscu (I miejsce zajęły Jednostki międzyuczelniane z oceną 4,46).

Hospitacje zajęć

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W semestrze zimowym 2015/16 zostało przeprowadzonych 55 hospitacji zajęć prowadzonych na Wydziale Teologicznym UO, na studiach stacjonarnych, na wszystkich kierunkach. W przeprowadzeniu hospitacji odniesiono się do zasad i procedur hospitacji określonych w dokumencie „Procedura hospitacji zajęć Uniwersytetu Opolskiego” – SDJK -O-U12.

W 32 przypadkach hospitacje miały miejsce na wykładach, w 12 na konserwatoriach, w 10 na ćwiczeniach, a w jednym przypadku było to seminarium naukowe. Hospitacje odbyły się zgodnie z przygotowanym wcześniej przez kierowników poszczególnych katedr harmonogramem. Ze wszystkich hospitacji sporządzono odpowiednie protokoły, które zostały złożone w Dziekanacie Wydziału Teologicznego w wyznaczonym terminie. Jedynie jeden protokół sporządzony został przez pracownika Instytutu Nauk Pedagogicznych według obowiązującego tam arkusza hospitacji. Przybrał on formę opisową. Pozostałe protokoły zostały sporządzone według wzoru obowiązującego na Wydziale Teologicznym UO. Dlatego zawierają one najpierw odpowiedzi na 12

pytań. Hospitujący mieli możliwość wykorzystania jednej z pięciu zaproponowanych ocen. Analiza protokołów pokazuje, że hospitolowani ani razu nie otrzymali dwóch najniższych ocen, czyli: w *bardzo małym stopniu* oraz w *małym stopniu*. Kolejna ocena, tzn. *średnio* pojawiła się tylko 4 razy. Jeszcze wyższa ocena, czyli w *dużym stopniu* została przyznana w 131 przypadkach. Najwięcej razy, bo aż 497 odpowiedziano na analizowane pytania, stawiając najwyższą notę, tzn. w *bardzo dużym stopniu*.

Te wysokie oceny zostały następnie uzasadnione przez hospitujących w kolejnej części protokołu, zawierającej wnioski i zalecenia. Jedni potraktowali ten fragment protokołu bardzo rzetelnie, a nieliczni zdecydowanie mniej twórczo. Poprzestali na stwierdzeniu, że ponieważ zajęcia były prowadzone bez zastrzeżeń, więc nie są potrzebne żadne wnioski, uwagi i zalecenia. Mimo wszystko generalnie pojawia się tu uwaga, że zajęcia były bardzo kompetentnie przeprowadzone. Wykładowcy wykazali się w trakcie prowadzenia zajęć szeroką wiedzą i dużymi umiejętnościami dydaktycznymi. W tych rozbudowanych wypowiedziach podkreślono przyjazną dla studenta atmosferę prowadzonych zajęć oraz jasną i przekonującą formę przekazu. Zwracano także uwagę, że język wykładowcy był adekwatny, zasadniczo precyzyjny i zrozumiały. Jedynie w ocenie młodszych pracowników podkreślano ich krótki czas pracy na uczelni, będący uzasadnieniem nieco niższej ich oceny. Za to zauważono u nich większe wykorzystywanie multimedialnych środków dydaktycznych, przyczyniających się do uatrakcyjnienia zajęć. Dość powszechnie podkreślono życzliwość wykładowców w podejściu do studentów, która ośmiela ich do stawiania pytań i podejmowania interesujących dyskusji. Ta ostatnia uwaga potwierdza właściwe podejście hospitolowanych nauczycieli akademickich do studentów. Jednak i w tym temacie pojawiły się nieliczne uwagi, że wykładowca powinien też dać okazję do wypowiedziania się słabszym studentom. W ocenie zajęć, mających formę konwersatoriów podkreślono fachowe towarzyszenie wykładowców studentom w wymianie ich przemyśleń. Obecne było też dyskretne uzupełnianie wiedzy studentów dotyczącej poruszanej problematyki. Wielokrotnie też podkreślono, że tam, gdzie było to możliwe, teoretyczne treści wykładów poparte były dobrymi przykładami, które skutecznie obrazowały poruszane zagadnienia. Odnosiło się to przede wszystkim do zajęć z teologii praktycznej oraz duszpasterstwa rodzin.

Wnioski

1. Z grupy zaleceń stawianych przez hospitujących wyłuskać trzeba uwagi dotyczące stosowanych przez niektórych wykładowców metod. Zauważono bowiem potrzebę zastosowania innych metod niż tylko podające. Zalecono w konkretnych przypadkach konieczność wprowadzenia nowych metod aktywizujących oraz elementów werbalnej komunikacji ze studentami. Te same uwagi odnoszą się także do potrzeby częstszego wykorzystywania środków multimedialnych, zwłaszcza wtedy kiedy zajęcia prowadzi się w salach odpowiednio do tego przygotowanych.

2. Warto też zauważyć te zapisy, w których hospitujący podkreślają, że pewne zajęcia były okazją do podjęcia bardzo aktualnych społecznie tematów. Wykładowcy nie bali się dopuszczenia do głosu opinii niezgodnych z nauką Kościoła w omawianym problemie. Umożliwiało to podjęcie autentycznej dyskusji na kontrowersyjny temat i pomagało studentom w dokonaniu obiektywnej oceny badanego zjawiska.

Realizacja praktyk studenckich

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Wydział Teologiczny UO prowadzi cztery kierunki studiów, na których realizowane są praktyki studenckie. Wszystkie praktyki odbyły się zgodnie z procedurą odbywania i dokumentowania praktyk studenckich określoną w Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia SDJK -O-U11.

Teologia: Praktyki katechetyczne studentów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego obejmują szeroki zakres działań. Wynika to z konieczności wypełniania wymagań określonych w dokumentach prawa państwowego, które traktują o nabywaniu kwalifikacji pedagogicznych, niezbędnych w wykonywaniu zawodu nauczyciela. Szczegółowe działania różnicują się w zależności od charakteru praktyki.

W ramach praktyk ciągłych studenci teologii mają za zadanie zapoznać się z obowiązującym w danej szkole programem dydaktyczno-wychowawczym katechezy, wykorzystywanymi podręcznikami, pomocami i środkami dydaktycznymi. Jednocześnie są zobowiązani do obserwacji lekcji prowadzonych przez jednego bądź kilku nauczycieli religii. Mogą też obserwować inne lekcje (np. języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, biologii, geografii) na różnych poziomach edukacyjnych. Takie doświadczenie sprzyja lepszemu zrozumieniu podobieństw i różnic między stylem prowadzenia zajęć w szkole przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów szkolnych. Pomaga w poznaniu na czym polega korelacja lekcji religii z edukacją szkolną. Prowadzący nauczyciele religii, jako opiekunowie praktyki w szkole powinni najpierw (na początku praktyki) opracować wraz ze studentem szczegółowy plan praktyki, który następnie zostaje podpisany przez dyrektora szkoły i dostarczony przez studenta do dziekanatu Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w pierwszym tygodniu praktyki. Obok zadań formalnych, każdy katecheta – szkolny opiekun praktyki ma tak prowadzić zajęcia, aby praktykant poznał różne typy lekcji (np. podający, problemowy, poszukujący, mieszany, eksponujący) dotyczące tego samego tematu na różnych poziomach. Do zadań nauczyciela religii – opiekuna praktyki w szkole należy również zapoznanie studentów z zastosowaniem różnorodnych metod i środków dydaktycznych w praktyce katechetycznej. Po lekcjach hospitowanych nauczyciel-opiekun udziela praktykantowi wyjaśnień, inicjuje dyskusję na temat przeprowadzonych zajęć. Student ma więc możliwość uczenia się w praktyce i z praktyki. Zakres tych działań zostaje uzupełniony o obowiązkowe samodzielne prowadzenie zajęć lekcyjnych przez studenta w obecności nauczyciela – opiekuna praktyki w szkole. Praktykant samodzielnie przygotowuje konspekty i prowadzi lekcje religii w różnych klasach, na różnych poziomach. Jest on zobowiązany do równomiernego rozłożenia w harmonogramie planowanych do prowadzenia lekcji religii, po konsultacji z opiekunem praktyki w szkole. Każde zajęcia powinny być starannie przygotowane pod względem merytorycznym i metodycznym. Student jest zobowiązany do przedłożenia konspektu (odpowiednio wcześniej) katechezie - opiekunowi praktyki. Opiekun praktyk służy mu pomocą i ostatecznie akceptuje planowany przebieg zajęć. Po każdej przeprowadzonej lekcji religii następuje jej szczegółowe omówienie przez opiekuna praktyki, następnie ocenienie oraz złożenie podpisu w *Zeszytach praktyki* jako zaliczenie lekcji. Poza tym w czasie praktyk ciągłych każdy student jest zobowiązany do prowadzenia tzw. *Zeszytu praktyk*, w którym zapisuje wnioski z przeprowadzonych obserwacji oraz konspekty własnych lekcji. Nauczyciel religii - opiekun praktyki potwierdza swoim podpisem każdą przeprowadzoną hospitację i katechezę. Towarzyszy więc studentowi i wspiera go w uczeniu się z praktyki i poprzez praktykę. Spełnia przy tym znaczącą rolę. Student może korzystać z wiedzy i doświadczenia katechety, co jest ważne dla osoby początkującej w pracy w szkole. Poza tym praktykant uczy się spostrzegawczości i myślenia pedagogicznego oraz kształtuje zdolność do dostrzegania związku między własnym postępowaniem i oddziaływaniem na uczniów, a reakcją z ich strony, czyli ich zachowaniem podczas szkolnej katechezy. Nie są to sprawy proste i łatwe, ale ważne, bo często decydują o efektywności lekcji religii w szkole.

Praktyka obejmowała zarówno lekcje religii jak i lekcje etyki. Wszyscy studenci odbyli swoje praktyki w szkołach na terenie Województwa Opolskiego i Śląskiego. Opinie z praktyk dostarczone przez studentów a wypełnione przez nauczycieli-opiekunów są bardzo pozytywne. Nauczyciele zgodnie podkreślają solidne przygotowanie studentów do prowadzenia zajęć w ramach praktyk, znakomitą współpracę nie tylko z opiekunami, ale i z dyrekcją oraz gronem pedagogicznym, umiejętność komunikacji z uczniami oraz chęć zaangażowania w różnego rodzaju pozalekcyjne inicjatywy realizowane w szkołach. W większości przypadków studenci scenariusze zajęć wcześniej konsultowali z opiekunami i z pokorą przyjmowali sugestie i uwagi dotyczące

ewentualnych poprawek. Oceny z praktyk wahają się między 4 a 5, co również stanowi potwierdzenie wysokiego poziomu realizacji zadań objętych praktykami ciągłymi.

Wśród mankamentów zauważonych przez nielicznych nauczycieli-opiekunów zauważyć należy trudności z utrzymaniem dyscypliny na zajęciach, trudności w reagowaniu na nieprzewidziane sytuacje, braki w umiejętności korzystania z tablicy multimedialnej, przesadne wykorzystywanie metody wykładu. Powyższe uwagi mają jednak marginalny charakter i dotyczą pojedynczych przypadków.

Największe trudności pojawiły się przy realizowaniu zajęć z etyki. Powodem tego bez wątpienia jest brak bądź też minimalna ilość godzin lekcji etyki w szkołach, gdzie studenci realizowali praktykę ciągłą. Z tego powodu część godzin z zakresu etyki była realizowana na takich lekcjach jak: Wiedza o społeczeństwie, wychowanie do życia w rodzinie czy w ramach lekcji wychowawczych. Mimo owych trudności wszystkie wymagane godziny z zakresu etyki zostały zrealizowane przez studentów.

Jako opiekunowi praktyk udało mi się w 2016 roku odwiedzić w miesiącu wrześniu około 60% szkół, gdzie odbywały się praktyki. W innych przypadkach starałem się telefonicznie zasięgać opinii opiekunów jak i w dyrekcji.

Zauważone mankamenty stanowią wyzwanie do jeszcze lepszego przygotowania studentów do pracy nauczyciela w szkole.

Muzykologia: Praktyki studenckie na studiach licencjackich kierunku muzykologii Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego prowadzone były zgodnie z Instrukcją dotyczącą praktyki studentów muzykologii. Opiekunem praktyk był ks. dr Franciszek König oraz mgr Gabriela Czurlok. Praktyka w okresie studiów licencjackich obejmuje 150 godzin i przebiega według następującego schematu:

1. Praktyka opiekuńczo – wychowawcza wynosi 30 godzin, realizowana w II semestrze.
2. Dydaktyka muzyki – Praktyka ciągła wynosi 30 godzin, realizowana w miesiącu wrześniu po ukończeniu II roku studiów licencjackich.
3. Dydaktyka muzyki – Praktyka śródroczna wynosi 90 godzin, realizowana w III, IV i V semestrze.

W roku akademickim 2015/2016 studenci muzykologii odbyli praktyki śródroczne oraz praktyki opiekuńczo – wychowawcze w Publicznej Katolickiej Szkole Podstawowej SPSK oraz w Publicznym Katolickim Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich przy ulicy Plebiscytowej 5 w Opolu oraz w świetlicy „Chrześcijańskiej Służby Charytatywnej” – „Garaż”. Studenci II roku byli zobowiązani również do uczęszczania na praktyki ciągłe, realizowane w miesiącu wrześniu, w wybranych przez siebie placówkach szkolnych.

Studenci II i III roku odbyli kolejną część praktyk śródrocznych, zrealizowaną w III, IV i V semestrze. Zadaniem studentów było zapoznanie się z obowiązującym w tej szkole programem dydaktyczno – wychowawczym muzyki, wykorzystywanymi podręcznikami oraz innymi pomocami i środkami dydaktycznymi. Każdy student zobowiązany był do przeprowadzenia odpowiedniej ilości godzin, zgodnie z harmonogramem praktyk, które obejmowały hospitacje oraz prowadzenie zajęć lekcyjnych. Hospitacje realizowane były nie tylko na lekcjach muzyki ale również na innych przedmiotach prowadzonych w szkole. Lekcje prowadzone były zaś wyłącznie podczas zajęć muzyki. Studenci hospitowali jak również prowadzili lekcje we wszystkich klasach szkoły podstawowej (klasa I – VI) oraz w I i II klasie gimnazjum. Samodzielne prowadzenie lekcji przez studentów odbywało się zawsze w obecności nauczyciela – opiekuna. Praktykant zobowiązany był do samodzielnego przygotowania konspektu po konsultacji z opiekunem praktyki w szkole. W czasie praktyk studenci zobowiązani byli również do prowadzenia tzw. „Zeszytu praktyk”, w którym wpisywali przeprowadzone hospitacje oraz konspekty własnych lekcji. W rezultacie plan został zrealizowany przez grupę metodyczną, która obejmowała pięć osób na roku II i dwie osoby na roku III. Nauczycielem prowadzącym grupę metodyczną była pani mgr Agnieszka Karaźniewicz. Każda przeprowadzona przez studenta lekcja muzyki była szczegółowo omawiana przez nauczyciela - opiekuna prowadzącego grupę metodyczną. Po zakończeniu praktyki nauczyciel – opiekun omówił

całość pracy studentów i dokonał oceny. Ocena została wpisana do opinii, którą student przedstawił opiekunowi praktyk. Na tej podstawie opiekun praktyk dokonał wpisu ocen do indeksów.

Studenci I roku uczęszczali na praktyki opiekuńczo – wychowawcze obejmujące 30 godzin, realizowanych w II semestrze. W trakcie tej praktyki studenci kształtowali swoje kompetencje opiekuńczo – wychowawcze (Rozporządzenie MNiSW z dn. 17 stycznia 2012r.). W rezultacie plan został przeprowadzony przez grupę metodyczną, która obejmowała 2 osoby (ze względu na małą ilość osób, studenci muzykologii dołączyli do grupy metodycznej kierunku teologii). Studenci prowadzili obserwacje, czynnie włączali się w prowadzenie zajęć w świetlicy szkolnej jak również zaznajamiali się z dokumentacją szkolną. W czasie praktyk studenci zobowiązani byli do prowadzenia tzw. „Zeszytu praktyk”, w którym wpisywali przeprowadzone hospitacje. Nauczycielem prowadzącym grupę metodyczną była pani Magdalena Sykula.

Wnioski

Założenia ogólne wynikające z Instrukcji Praktyki Studentów Muzykologii zostały zrealizowane na różnym poziomie. Opinie z praktyk dostarczone przez studentów są bardzo pozytywne. Nauczyciele prowadzący grupy metodyczne podkreślają bardzo dobre przygotowanie studentów do prowadzonych przez siebie zajęć w ramach praktyk studenckich. Warto również wskazać na bardzo dobrą współpracę pomiędzy nauczycielami prowadzącymi grupy metodyczne, studentami oraz opiekunem praktyk.

Nauki o Rodzinie: Praktyki studentów Nauk o Rodzinie funkcjonują jako integralna część nabywania umiejętności i kompetencji w toku podejmowanych studiów zgodnie z zalecaniami ministerialnymi zapisanymi w podstawie programowej. Dla studentów I-stopnia przewidziane są po drugi roku studiów ciągłe praktyki wakacyjne w wymiarze 2 x 50 godz. w dwóch, odrębnych placówkach instytucji pomocowo-socjalnych. Natomiast studenci II-stopnia studiów po pierwszym roku ich roku, w trakcie wakacji mają 50 godz. praktyki ciągłej, także w placówkach instytucji pomocowo-socjalnych. Koordynacją skierowań na praktyk i stroną formalną zajmuje się Centrum Edukacji Ustawicznej UO Zakład Praktyk. Studenci w porozumieniu z kierownikami tych placówek w których chcą odbyć praktyki zgłaszają się do Zakładu Praktyk, które przesyła umowę do konkretnej instytucji podejmującej się przyjąć Praktykanta. Po podpisaniu umowy, wyznaczeniu terminu praktyk Studenci odbywają swą praktykę zgodnie z wyznaczonym regulaminem praktyk. Po odbyciu praktyki otrzymują opinie z odbycia praktyk, na której znajduje się dość precyzyjny opis ich postawy w trakcie praktyk, a także ocena ich zaangażowania. Opinia ta stanowi podstawę do wystawienia oceny, potwierdzaną w indeksie przez koordynatora praktyk Instytutu Nauk o Rodzinie.

W roku akademickim 2015/2016 na I st. studiów praktykę podjęło 9 osób i odbyło dwie 50-godzinne praktyki w takich instytucjach jak: Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej, Poradniach Rodzinnych, Domach Matki i Dziecka, Środowiskowych Domach Pomocy Społecznej, Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy, Sądach Rejonowych, Ośrodkach Interwencji Kryzysowej, Domach Pomocy Społecznej.

Natomiast na II st. studiów ciągłą praktykę wakacyjną podjęło 8 osób, odbywając jedną 50-godzinną praktykę w takich instytucjach jak np.: Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Ośrodek Readaptacji Społecznej, Zakład-Opiekuńczo-Lecznicy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Okręgowy, Świetlica Socjoterapeutyczna.

Wszyscy studenci I i II st. otrzymali zaliczenia, większości na ocenę bardzo dobrą. Świadczy to o ich zaangażowaniu i merytorycznym przygotowaniu do podejmowania zadań wyznaczonych im przez opiekunów praktyk w poszczególnych instytucjach pomocowo-socjalnych.

Wydaje się, że wypracowana procedura i standardy realizacji praktyk spełniają w stopniu zadawalającym oczekiwania Studentów i przyjmujących Ich na praktyki instytucji pomocowo-socjalnych.

Kultura śródziemnomorska: Obok zdobycia szerokiej wiedzy humanistycznej zaproponowanej studentom obydwóch stopni na kierunku *Kultura śródziemnomorska* wraz z nabyciem podstawowych umiejętności i kompetencji, programy studiów tego kierunku przewidują odbycie praktyk studenckich. Z racji na specyfikę tego typu studiów placówkami do odbycia tej praktyki mogą być: biura podróży, obiekty noclegowe (hotele, domy pielgrzyma, itp.), punkty informacji turystycznej oraz działy/departamenty sportu i turystyki w urzędach miast i gmin, a także muzea, galerie artystyczne, domy kultury.

I tak program I stopnia zakłada odbycie po drugim roku studiów praktyki zawodowej w instytucjach umożliwiających realizację różnych form związanych z turystyką lub kulturą (w zależności od wybranej specjalności) w wymiarze 90 godzin. Studenci tegoż roku wybrali specjalność *Zarządzanie turystyką*. W miesiącach letnich (od lipca do września 2016 r.) praktykę podjęło 4 studentów z II roku studiów. Wszyscy studenci zdecydowali się na praktykę w biurach podróży (Opole i Ateny).

Program II stopnia o specjalności *Turystyka kulturowa w krajach postbizantyńskich* przewiduje odbycie praktyki zawodowej po pierwszym roku studiów w wymiarze 50 godzin z możliwością wyboru dowolnych instytucji związanych z turystyką lub kulturą. W miesiącach letnich (od lipca do września 2016 r.) praktykę podjęło 9 studentów z I roku studiów. Z tej grupy instytucje wybrane przez studentów były zróżnicowane: muzea (4 osoby), departamenty turystyki i rekreacji (2 osoby), gospodarstwo agroturystyczne (1 osoba), ośrodek formacyjno-wypoczynkowy (1 osoba) oraz biblioteka (1 osoba) w miejscowościach południowej Polski.

Po pobraniu *Skierowania na praktykę* z Zakładu Praktyk Centrum Edukacji Ustawicznej, który koordynuje praktyki studenckie na UO, studenci samodzielnie dokonali typowania i wyboru dla siebie odpowiedniej placówki i uzyskali potwierdzenie gotowości danej instytucji do przyjęcia studenta. W celu dokonania formalnych zobowiązań, z Zakładu Praktyk otrzymali: *Umowę w sprawie organizacji praktyk studenckich*, *Opinię opiekuna praktyki* danej instytucji oraz *Instrukcję odbywania praktyk zawodowych*. Dla pełniejszego wglądu w przebieg praktyki studenci byli zobowiązani przez opiekuna praktyk z ramienia Wydziału Teologicznego do prowadzenia tzw. dziennika praktyk (*Sprawozdanie z praktyki*), na podstawie którego (poza *Opinią* opiekuna w instytucji) można było dokonać zaliczenia praktyki, czyli uzyskania przez studentów oceny.

W oparciu o dostarczone opinie (złożone w teczce studenta) i dzienniki praktyk (dostępne u opiekuna praktyk) wszyscy studenci otrzymali ocenę bardzo dobrą. W ramach ustnych sprawozdań stwierdzali przydatność podjętej praktyki i możliwość skonfrontowania nabytego przygotowania merytorycznego podczas studiów.

Wnioski

1. Istotnym mankamentem organizacji praktyk szkolnych jest przewidziana z góry minimalna liczba studentów, którzy biorą w nich udział. Ta liczba (minimalnie 12 studentów) sprawia, że zdarzają się często problemy z pomieszczeniem tak dużej grupy w salach szkolnych. Postuluje się zmniejszenie tej minimalnej liczby do 5-7 studentów.
2. Założenia ogólne wynikające z Instrukcji Praktyki Studentów Muzykologii zostały zrealizowane na różnym poziomie. Warto jednak wskazać na bardzo dobrą współpracę pomiędzy nauczycielami prowadzącymi grupy metodyczne, studentami oraz opiekunem praktyk.
3. Można powiedzieć, że wypracowana w ostatnich latach procedura i standardy realizacji praktyk na kierunku nauki o rodzinie spełniają w stopniu zadawalającym oczekiwania studentów i przyjmujących ich na praktyki instytucji pomocowo-socjalnych.
4. W ocenie ankietowej praktyk zdecydowana większość studentów (ok. 80%) pozytywnie ocenia ich organizację, przebieg i celowość.

Badanie losów absolwentów

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Komisja zwróciła się do Akademickiego Centrum Karier w sprawie udostępnienia wyników

monitoringu karier zawodowych absolwentów Wydziału Teologicznego UO. Otrzymano zestawienie z badań przeprowadzonych w 2015 r. (tzw. edycja 2015), która obejmowała absolwentów z roku 2012 i 2014.

Z udostępnionego zestawienia wynika, że zdecydowana większość studiujących na wydziale teologicznym to kobiety (79,5%).

Ukończony kierunek ogółem: Najliczniejszą grupę absolwentów stanowią absolwentki kierunku *Nauki o rodzinie* (69,2%). Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszą się pozostałe dwa kierunki *Muzykologia* ze specjalnością nauczycielską oraz *Teologia* (odpowiednio 17% i 13,8%).

Kontynuacja edukacji: Ponad 60% absolwentów nie podjęło się kontynuowania nauki. Na dalszą edukację zdecydowało się 39% badanych absolwentów, z czego 17% wybrało kontynuację nauki na innej uczelni. Osoby decydujące się na zmianę uczelni wybrały: Uniwersytet Śląski w Katowicach (25%), Uniwersytet Wrocławski (75%). W większości badań absolwenci nie podali uzasadnienia dla kontynuacji edukacji na innej uczelni. Jedynie 8,7% za przyczynę podało powody osobiste.

Praca: Ponad 70% absolwentów deklaruje, że posiada pracę. Najwięcej osób znalazło zatrudnienie w sektorze gospodarczym edukacyjnym (23%). Pozostałe sektory zatrudnienia: handel i naprawy (6%), hotele i restauracje (6%), pośrednictwo finansowe (6%), administracja publiczna i ochrona narodowa obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (12%), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (8,5%), pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna (38,5%).

Zajmowane stanowiska: 26,5% badanych zadeklarowało, że pracuje na stanowisku specjalistycznym. Pozostali badani, którzy zdecydowali się odpowiedzieć na to pytanie wykonuje pracę na stanowisku wykonawczym (73,5%).

Formy zatrudnienia: Ponad 60% badanych absolwentów pracuje w oparciu o umowę o pracę. Dla nieco ponad 20% jest to umowa zlecenie. A 12% deklaruje, że ich zatrudnienie reguluje umowa o staż/ praktykę.

Związek wykonywanej pracy z wykształceniem: Do stwierdzenia „Na moim stanowisku umiejętności i wiedza związane z moim wykształceniem są konieczne” na poszczególnych kierunkach ustosunkowano się następująco: teologia – 12,8% zdecydowanie tak (co do reszty: brak danych systemowych); muzykologia – 25% zdecydowanie tak, 50% zdecydowanie nie (25% brak danych); nauki o rodzinie – 39% zdecydowanie nie, 18,5% raczej nie, 14,9% raczej tak, 8,7% zdecydowanie tak (18,5% brak danych).

Do stwierdzenia „Moja praca sprawia mi satysfakcję” ustosunkowano się następująco: teologia – 12,8% zdecydowanie tak (co do reszty: brak danych systemowych); muzykologia – 25% zdecydowanie nie, 50% zdecydowanie tak (25% brak danych); nauki o rodzinie – 2,6% raczej nie, 12,3% trudno powiedzieć, 35,9% raczej tak, 30,8% zdecydowanie tak (18,5% brak danych).

Do stwierdzenia „Chcę zmienić pracę na inną” ustosunkowano się następująco: teologia – 12,8% zdecydowanie nie (co do reszty: brak danych systemowych); muzykologia – 25% zdecydowanie nie, 25% raczej nie, 25% zdecydowanie tak (25% brak danych); nauki o rodzinie – 12,3% zdecydowanie nie, 18,5% raczej nie; 27,2% trudno powiedzieć, 8,7% raczej tak, 14,9% zdecydowanie tak (18,5% brak danych).

Do stwierdzenia „To jest miejsce pracy, które spełnia wszystkie moje oczekiwania” ustosunkowano się następująco: teologia – 12,8% raczej tak (co do reszty: brak danych systemowych); muzykologia – 25% zdecydowanie nie, 50% raczej tak (25% brak danych); nauki o rodzinie – 8,7% zdecydowanie nie, 14,9% raczej nie; 27,2% trudno powiedzieć, 30,8% raczej tak (18,5% brak danych).

Zarobki (netto): średnia 1633,83 złotych; mediana 1645,00 złotych

Zadowolenie a zarobki: Nieco ponad 50% badanych absolwentów wyraża się pozytywnie o swoich zarobkach, jednak zdecydowanie zadowolonych jest tylko 6%. Z kolei na zdecydowane niezadowolenie wskazuje 28,9% absolwentów.

Opinia o kierunku: czy studiowaliby ponownie? Podjęcie studiów ponownie na tym samym kierunku zadeklarowało 43,81%. Zdecydowanie nie i raczej nie podjęłoby się studiowania ponownie tego samego kierunku 49,61% absolwentów.

Opinia o uczelni: czy studiowaliby ponownie? Niecałe 50% badanych raczej zdecydowałoby się na

ponowny wybór Uniwersytetu Opolskiego. A zdecydowanie ponownie podjęłoby naukę 19,8% absolwentów.

Wnioski

Należy przede wszystkim zauważyć niską liczbę osób, które zdecydowały się udzielić odpowiedzi. Częstość wynosi: teologia – 6; muzykologia – 8; nauki o rodzinie – 32. Wyniki badań wydają się być zatem niemiernie niskie (zwłaszcza w przypadku kierunków teologia i muzykologia). Mimo to nasuwają się następujące wnioski:

1. Rada Programowa kierunku nauki o rodzinie winna uwzględnić wyniki badań w optymalizacji programu studiów, zasięgając szerszej opinii studentów i absolwentów.
2. Należałoby zmodyfikować program i przebieg odbywania praktyk i staży zawodowych, w tym wykorzystać możliwości zorganizowania takich staży ze środków NCBiR, co podniosłoby kwalifikacje zawodowe absolwentów.
3. Konieczna wydaje się także lepsza promocja studiów, tak by w świadomości pracodawców absolwent kierunku nauki o rodzinie nie pozostawał kimś „anonimowym”.

Uzyskiwanie opinii absolwentów wydziału o przebiegu odbytych studiów

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Komisja zwróciła się do Akademickiego Centrum Karier w sprawie udostępnienia wyników dotyczących jakości kształcenia na Wydziale Teologicznym UO. Uzyskany raport uwzględnia trzy kierunki studiów: Teologię, Nauki o Rodzinie i Muzykologię. Nie ma danych dotyczących opinii kierunku Kultura Śródziemnomorska. Z raportu wynika też, że w badaniach wzięło udział tylko trzech absolwentów ocenianej jednostki uczelnianej, co w sposób istotny rzutuje na ich miarodajność i nie pozwala na wysuwania ogólnych wniosków dotyczących funkcjonowania systemu jakości kształcenia na WT UO. Wyniki badań przedstawiają się następująco:

1. Ocena programu ukończonych studiów: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
2. Ocena modułów i kursów w programie studiów: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
3. Ocena przydatności przedmiotów w programie studiów: 66,7% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko;
4. Ocena adekwatności liczby punktów ECTS do nakładu pracy studentów (w ramach poszczególnych kursów): 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
5. Ocena poziomu dydaktycznego zajęć: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
6. Ocena zaangażowania prowadzących: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
7. Ocena materiałów dydaktycznych (prezentacje, skrypty, sylabusy): 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
8. Ocena przejrzystości kryteriów oceniania: 66,7% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko;
9. Ocena poziomu naukowego zajęć: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
10. Ocena praktycznego wymiaru zajęć: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
11. Ocena oferty kursów zmiennych i kursów do wyboru: 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko, 33,3% zdecydowanie wysoko;
12. Ocena organizacji kursów zmiennych: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
13. Ocena oferty kursów ogólnouczelnianych do wyboru: 100% ani wysoko ani nisko;
14. Ocena organizacji kursów ogólnouczelnianych do wyboru: 33,3% nisko, 66,7% ani wysoko ani nisko;
15. Ocena organizacji praktyk studenckich: 66,7% nisko, 33,3% wysoko;
16. Ocena realizacji praktyk studenckich: 33,3% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
17. Ocena organizacji i planowania zajęć (rozkłady dni, godzin, przerw): 100% ani wysoko ani nisko;
18. Ocena sali dydaktycznych, sprzętu, laboratoriów i wyposażenia potrzebnego do realizacji

- zająć: 33,3% nisko, 66,7% wysoko;
19. Ocena funkcjonowania dziekanatu: 33,3% wysoko, 66,7% zdecydowanie wysoko;
 20. Ocena współpracy z pracownikami naukowo-dydaktycznymi w sprawach studenckich (m.in. opiekun roku, prodziekan ds. studenckich): 33,3% zdecydowanie nisko, 66,7% wysoko;
 21. Ocena funkcjonowania systemu USOS: 33,3% ani wysoko ani nisko, 66,7% wysoko;
 22. Ocena funkcjonowania systemu ECTS: 66,7% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko;
 23. Ocena wyposażenia bibliotek (baz danych, sieci komputerowych, czytelni): 33,3% wysoko, 66,7% zdecydowanie wysoko;
 24. Ocena dostosowania uniwersytetu do potrzeb osób niepełnosprawnych: 33,3% zdecydowanie nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
 25. Ocena systemu przyznawania stypendiów naukowych: 33,3% nisko, 67,7% ani wysoko ani nisko;
 26. Ocena systemu przyznawania nagrody rektora: 33,3% zdecydowanie nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
 27. Ocena organizacji wymiany krajowej studentów: 33,3% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
 28. Ocena organizacji wymiany zagranicznej studentów: 33,3% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
 29. Ocena możliwości udziału w konferencjach (w tym naukowych): 33,3% nisko, 67,7% ani wysoko ani nisko;
 30. Ocena wsparcia uczelni dla działalności organizacji studenckich: 33,3% nisko, 67,7% ani wysoko ani nisko;
 31. Ocena poziomu zdobytej wiedzy: 66,7% ani wysoko nisko, 33,3% wysoko;
 32. Ocena poziomu zdobytych umiejętności: 66,7% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko;
 33. Ocena poziomu zdobytych kompetencji społecznych: 33,3% nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
 34. Ocena wspierania przez uczelnię rozwoju osobistego: 33,3% zdecydowanie nisko, 33,3% ani wysoko ani nisko, 33,3% wysoko;
 35. Ocena satysfakcji z ukończenia kierunku studiów: 33,3% nisko, 33,3% wysoko, 33,3% zdecydowanie wysoko;
 36. Ocena stopnia przygotowania do wykonywania pracy zgodnej z ukończonym kierunkiem studiów: 33,3% nisko, 67,7% ani wysoko ani nisko;
 37. Ocena szans znalezienia pracy zgodnej z ukończonym kierunkiem studiów: 100% nisko;
 38. Ocena szans znalezienia satysfakcjonującego zatrudnienia: 33,3% nisko, 67,7% ani wysoko ani nisko;

Wnioski

Należy zastanowić się nad skutecznieniem samego systemu badań opinii absolwentów wydziału o przebiegu odbytych studiów. Na podstawie opinii trzech osób nie da się adekwatnie ocenić przebiegu odbytych studiów (wartości są zbyt małe by zauważyć zależności i różnice pomiędzy wartościami procentowymi). Pewien ogląd sytuacji daje ankietyzacja studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych, choć ich zakres jest znacznie węższy. Na Wydziale Teologicznym obydwie ankietyzacje wypadły pozytywnie (zob. odpowiednie punkty sprawozdania).

Uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

Komisja stwierdziła brak jednolitego i kompleksowo sformalizowanego systemu w tym względzie. W odniesieniu do absolwentów kierunku teologia specjalności kapłańskiej istnieje pozawydziałowy

system opiniowania absolwentów, prowadzony przez Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej. Uzyskiwane tą drogą opinie przekazywane są władzom Wydziału na posiedzeniach Rady Seminaryjnej, której członkami z urzędu są dziekan i jeden z prodziekanów. W stosunku do absolwentów kierunku teologia specjalności katechetyczno-pastoralnej istnieje podobny system wobec osób zatrudnionych jako nauczyciele religii. Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej prowadzi monitoring kariery zawodowej nauczycieli religii, w tym również opiniując ich kompetencje zawodowe w oparciu o protokół hospitacji zajęć.

W przypadku kierunku nauki o rodzinie przedstawiciele rady programowej tego kierunku kontaktują się z podmiotami zewnętrznymi raz w roku w celu weryfikacji jakości kształcenia. Konsultacje mają na celu zbadanie przygotowania zawodowego zarówno studentów odbywających praktyki zawodowe, jak i absolwentów obydwóch poziomów studiów, tj. I i II stopnia. W konsultacjach dotyczących przygotowania zawodowego studentów odbywających praktyki zawodowe przedstawiciele rady programowej ściśle współdziałają z opiekunem zawodowych praktyk studenckich. W roku akademickim 2015/2016 przeprowadzono konsultacje z następującymi podmiotami: Fundacja Ochrony Życia w Opolu, Hospicjum i Ośrodek Medyczny Samarytanin w Opolu, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Opolu, Dom Matki i Dziecka w Opolu, Wydział Duszpasterski Kurii Diecezjalnej w Opolu, Ośrodek Leczenia Uzależnień w Opolu. Aktualnie trwają prace nad analizą wyników i opracowaniem sprawozdania.

Wnioski

Istnieje konieczność ustanowienia całościowego i sformalizowanego systemu uzyskiwania opinii pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów. Ze względu na specyfikę każdego z realizowanych na Wydziale kierunków, rady programowe poszczególnych kierunków powinny opracować stosowne ankiety, skierowane do pracodawców.

Ankietyzacja pracowników naukowo-dydaktycznych

Opis podjętych działań i uzyskanych rezultatów

W roku akademickim 2014/2015 przeprowadzono ankietyzację pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Teologicznego UO. W prowadzeniu ankietyzacji zastosowano przepisy Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia (SDJK -O-U9). Wypełnione ankiety, zgodnie z regulaminem, dostarczono do Zakładu Analizy Ankiet Ewaluacyjnych, istniejącego w strukturze Centrum Edukacji Ustawicznej Uniwersytetu Opolskiego. Wyniki ankietyzacji przedstawiają się następująco:

1. warunki lokalowe prowadzonych na UO zajęć – średnia ocena 4,23
2. sposób ułożenia tygodniowego planu zajęć – średnia ocena 4,49
3. zasoby biblioteki UO, np. dostępność danych – średnia ocena 4,23
4. warunki prowadzenia zajęć praktycznych/warsztatowych – średnia ocena 3,86
5. dostępność pomocy i narzędzi dydaktycznych wykorzystywanych podczas realizacji zajęć na UO – średnia ocena 3,88
6. własne przygotowanie do realizacji zajęć dydaktycznych np. korzystanie z urządzeń multimedialnych – średnia ocena 3,83
7. organizacja procesu kształcenia odnośnie do liczebności grup prowadzonych zajęć - średnia ocena 3,63
8. przepływ informacji na UO – średnia ocena 3,78
9. obsługa administracyjna, inżynieryjno-techniczna wspomagająca proces nauczania na UO – średnia ocena 4,30
10. możliwości rozwoju naukowego i zawodowego pracowników naukowo-dydaktycznych – średnia ocena 3,90

Wnioski

Ankietowani pracownicy zgłosili następujące uwagi. Numery ankiet:

1. Zbyt duże grupy na praktyki szkolne (12 osób)!
2. Ad. 7 Grupy konwersacyjne są zbyt liczne – sięgające 28 osób. Ad. 9 Ciągły problem z

dostępem do sieci eduroam.

3. Jestem zadowolony ze swojego miejsca pracy.
 4. Z ogromnym niepokojem przyjmuję ilość ankiet i sprawozdań, które co roku składamy. Nakładanie zaś pracy administracyjnej w takim wymiarze zakłóca pracę naukową (!!!) oraz dydaktyczną.
- Pozostałe ankiety bez uwag.

Propozycje działań na rzecz poprawy jakości kształcenia